

Лучанінова Ольга

*доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри металургії чавуну і сталі,
Український університет науки і технологій,*

м. Дніпро

2017olgapetrovna@gmail.com

РОЗВИТОК КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ЗАСОБАМИ АКАДЕМІЧНО-ПЕДАГОГІЧНОГО ДИСКУРСУ В УМОВАХ ОСВІТНЬОЇ ЕКОСИСТЕМИ УНІВЕРСИТЕТУ

Анотація. Засоби академічно-педагогічного дискурсу сприяють розвитку комунікативної компетентності майбутніх учителів в умовах освітньої екосистеми університету. З'ясовано, що попри значну кількість різноманітних підходів до трактування терміна «академічний дискурс» і «педагогічний дискурс», вони взаємодоповнюють і не виключають одне одного. Нами запропоновано авторську дефініцію цього поняття.

Проаналізовано, що академічно-педагогічний дискурс відноситься до інституційних, близький до освітянського та навчально-педагогічного, але у процесі інноваційного застосування його форм і засобів стає педагогічною технологією. Встановлено, що на розвиток комунікативної компетентності майбутніх вчителів найкраще впливають інтерактивні засоби академічно-педагогічного дискурсу - практикуми, мікронавчання, контекстне навчання, захист наукових здобутків у вигляді усної презентації-доведення, особливостями яких є взаємодоповнення, наступність, системність, міждисциплінарність у розвитку комунікативної компетентності, що дає вибудувати систему складових комунікативної компетентності майбутніх учителів.

Ключові слова: академічно-педагогічний дискурс, комунікативна компетентність, майбутні вчителі, освітня екосистема

DEVELOPMENT OF COMMUNICATIVE COMPETENCE OF FUTURE TEACHERS USING THE MEANS OF ACADEMIC AND PEDAGOGICAL DISCOURSE IN THE CONDITIONS OF THE EDUCATIONAL ECOSYSTEM OF THE UNIVERSITY

Abstract. The means of academic and pedagogical discourse contribute to the development of communicative competence of future teachers in the conditions of the educational ecosystem of the university. It was found that despite a significant number of different approaches to the interpretation of the term "academic discourse" and "pedagogical discourse", they complement each other and do not exclude each other. We have proposed the author's definition of this concept.

It is analyzed that the academic-pedagogical discourse belongs to the institutional, the Bltz business is educational and educational-pedagogical, but in the process of innovative application of its forms and means it becomes a pedagogical technology. It was established that the development of communicative competence of future teachers is best influenced by interactive means of academic-pedagogical discourse - workshops, micro-learning, contextual learning, protection of scientific achievements in the form of an oral presentation-proof, the features of which are complementarity, continuity, systematicity, interdisciplinary in the development of communicative competence, which makes it possible to build a system of components of communicative competence of future teachers.

Keywords: *academic-pedagogical discourse, communicative competence, future teachers, educational ecosystem*

Постановка проблеми. Сучасний український університет перебуває в умовах економічної, фізичної (територіально), змістовної невизначеності через тривалу війну, але це не заважає йому продовжувати трансформаційні процеси й рухатися до університету 4.0, проводити цифровізацію, досліджувати освітні резерви своєї освітньої екосистеми через академічно-педагогічний дискурс.

У природі людського спілкування з науковій точки зору присутні різні види дискурсу як мовного спілкування, вони мають спільні чинники, як: повідомлення, суб'єкти й об'єкти повідомлення, спільний контекст, правила спілкування й спільна мета спілкування. Учасники дискурсу, як складного комунікативного явища, виявляють своє знання про світ, навчання, моральні установки, думки у певному контексті мовлення.

Залежно від мети, професії суб'єктів спілкування виокремлюють різні види дискурсу: політичний, релігійний, освітній, інституційний (широкий), мистецький, медіадискурс, академічний, педагогічний, лінгвістичний тощо. Дискурс є дієвим чинником у педагогіці, науковці зазначають ще один вид педагогіки – дискурсивна педагогіка, яка набирає сили нарівні з інноваційною, цифровою, трансформаційною чи інформаційною педагогікою. Ставши предметом дискурсивної педагогіки, академічно-педагогічний дискурс суттєво впливає на розвиток комунікативної компетентності не тільки майбутніх учителів, а й фахівців різних професій.

Мета нашого дослідження: уточнити дефініцію понять «академічний дискурс», «педагогічний дискурс» до відношенню до майбутніх вчителів; дати власне розуміння дефініції поняття «академічно-педагогічний дискурс»; розкрити роль академічно-педагогічного дискурсу в розвитку комунікативної компетентності майбутніх вчителів; дати коротку порівняльну характеристику академічного комунікативного й педагогічного дискурсів, описати конкретні форми і методи, що сприяють успішному розвитку комунікативної компетентності майбутніх вчителів.

Аналіз останніх публікацій. Різновиди дискурсу, їхнє теоретичне підґрунтя й практична цінність, проблема розвитку комунікативної компетентності студентів стали темою дослідження для вітчизняних науковців: поняття педагогічного дискурсу в сучасних наукових дослідженнях (Андрищенко В., Силадій І.); навчально-педагогічний дискурс як лінгвістичний феномен (Габбідулїна А.); освітянський дискурс (Труба Г.); технології підготовки майбутніх фахівців природничих спеціальностей до академічної комунікації (Козолуп М.); формування комунікативної компетентності майбутніх фахівців засобами групової роботи (Лучанінова О. та ін.); педагогічний дискурс як засіб інтенсифікації навчально-виховного процесу у вищій школі (Колток Л.); розвиток комунікативної компетентності вчителя/студентів (Забродський М., Корніяка О., Дехтярьова Г., Руденко Л.); комунікативна компетентність як інтегральна якість особистості (Черезова Ю.); розвиток комунікативної компетентності майбутніх фахівців різних спеціальностей (Жирун О., Лахтадир О., Корніяко О., Тимошко Г. та ін.) та ін.

Так, сучасний педагогічний дискурс оперує різними контекстами, апелюючи до нової інформаційної ситуації, він необхідний для з'ясування нового змісту освіти, інновацій, місця викладача в цьому процесі [6].

У нашому дослідженні ми теж будемо використовувати різні контексти наукової думки щодо ефективного вирішення проблеми розвитку комунікативної компетентності майбутніх вчителів засобами академічно-педагогічного дискурсу в умовах освітньої екосистеми університету, посиляючись на розвідки вітчизняних науковців. Так, для вирішення нашої проблеми нам важливі: думка В. Андрющенка, І. Силадій (2018) щодо уточнення дефініції «педагогічний дискурс» і «академічний дискурс»; особливості контекстного навчання, яке уточнює Т. Герлянд (2015) і на яке спирається будь-який дискурс; засоби інтенсифікації навчально-виховного процесу у вищій школі, які досліджує Л. Колток (2012); досвід В. Резнік (2017) щодо мікронавчання, який ми спрямовуємо на комунікативну компетентність майбутніх вчителів; практичний досвід викладачів і вчителів щодо розвитку комунікативної компетентності тощо. Наше дослідження відрізняється тим, що ще немає розвідок щодо розвитку комунікативної компетентності майбутніх учителів саме засобами двох дискурсів – академічного й педагогічного, які можливі й ефективні в умовах освітньої екосистеми університету.

Методологія проведеного дослідження. У своєму дослідженні ми спираємося на аналіз, синтез вітчизняних наукових і методичних джерел; використовуємо порівняння понять, дискурсів, узагальнюємо, систематизуємо отримані теоретичні знання на засадах міждисциплінарності; подаємо власний практичний досвід.

Результати дослідження. Змінюється парадигма в освіті, і за допомогою освітнього дискурсу-діалогу з'ясовуються особливості змін, підходів, вимог, завдань для суб'єктів освітнього процесу.

Розвиток професійної комунікативної компетентності майбутніх учителів у процесі фахової підготовки можна розглядати з позицій багатьох дискурсів, бо комунікація, маючи міждисциплінарну дефініцію, охоплює багато сфер. Кожна сфера є доповненням, уточненням, поглибленням цієї дефініції. Нам важливо зрозуміти, який саме дискурс найбільше відбиває професійну комунікативну компетентність саме вчителів. У таблиці 1 подаємо різновиди дискурсів, які безпосередньо пов'язані з професією викладача/вчителя.

Таблиця 1. Різновиди інституційних дискурсів і їх коротка характеристика

Різновид дискурсу	Коротка характеристика
Освітній	Той, що стосується освіти: нових освітніх парадигм і концепцій, принципів та підходів до організації освітнього процесу, а також методів, форм і засобів навчання студентів, упровадження технологічних інновацій тощо [10, с 92]
Освітнянський	Мета: розв'язання наукових проблем, що мають теоретичний чи прикладний характер через передачу інформації, знань, необхідних для здобуття освіти; учасниками цього дискурсу є лектор, викладач, студент, типовими жанрами – лекція, дискусія, колоквиум, консультація, порада, презентація, семінарське, лабораторне та практичне заняття [10, с. 94]
Академічний	Мета: нові фахові знання про об'єкт та предмет дослідження, його властивості, висвітлення певної наукової проблеми, ознайомлення з результатами дослідницької діяльності тощо.

Навчально-педагогічний	Одиниця навчання, комунікативна модель мовної діяльності, постійний діалог багатьох учасників. Мета: вибудувати у процесі навчання особливий когнітивно-комунікативний простір [3, с. 171]
Педагогічний	як соціалізація майбутнього вчителя. Мовний і невербальний обмін думками у процесі мовлення в реальній ситуації, звернення до придбаних знань для подальшого досвіду; обговорення мети, методів педагогічної діяльності. Може бути педагогічною технологією й технологією навчання [1].
Лінгвістичний	сукупність створених з певною метою багатьох усних або письмових зв'язних текстів у певній комунікативній ситуації, які поєднані спільною темою, яким притаманні особлива граматики та лексика, особливі правила слововживання і синтаксису, особлива семантика, які взаємодіють між собою у сукупності з екстралінгвістичними та прагматичними, соціокультурними та іншими факторами. [9, с.126]

Укладено за джерелом [1; 3; 8; 9; 10]

Подані вище короткі характеристики різних дискурсів дотичні до академічно-педагогічного своєю комунікативною спрямованістю та єдністю комунікативних та когнітивних процесів. Так, Ф. Бацевич (2004) ще виокремлює за виявом комунікації в суспільстві дискурс комунікативний, мовний; вербальний, невербальний, сучасні дискурсивні практики тощо [2, с. 137]. Для нас важливо, що ці характеристики вписуються в особливості академічно-педагогічного дискурсу.

Академічний дискурс щодо розвитку комунікативної компетентності (академічна, або наукова комунікація) майбутніх вчителів, якщо йти за логікою міркування J. Swales (1990), передбачає: спільну мету, механізми комунікації, доступ до інформації і зворотній зв'язок, відпрацювання жанрів комунікації, формування лексичного апарату відповідно до професії вчителя; моніторинг рівня комунікативної компетентності [12, с. 24-25].

І. Силадій (2017) підкреслює традиційне розуміння педагогічного дискурсу як об'єктивно існуючої динамічної системи ціннісно-сислової комунікації суб'єктів освітнього процесу. Ця система має учасників дискурсу, педагогічні цілі, цінності та змістовні складові. Таким чином, у нашому випадку майбутні вчителі у процесі цього дискурсу, розвиваючи комунікативну компетентність, набувають випереджаючий досвід «у проектуванні та оцінці будь-якого педагогічного або соціального явища відповідно до норм діяльності» [8, с. 69].

Викладач має розуміти, що у процесі розвитку комунікативної компетентності майбутніх вчителів важливий такий компонент, як компетентність учасників комунікації, яка передбачає вміння створювати адекватні суспільним (професійним) ситуаціям дискурсивні моделі, вибудовувати стратегії спілкування [3, с. 77].

Подасмо власне розуміння дефініції поняття «академічно-педагогічний дискурс»: *це система мовних і невербальних засобів, які сприяють обміну думками, ціннісно-сисловій комунікації й культури мовлення учасників щодо наукового й практичного спрямування; це отримання випереджаючого*

комунікативного досвіду з майбутньої професійної діяльності вчителя у вигляді педагогічної технології.

Для майбутнього вчителя теж важлива академічна комунікація як дискурс, у процесі якого він оволодіває культурою наукової думки, мистецтвом наукової презентації, навичками написання кваліфікаційної роботи та її усним захистом, при цьому розвивається ще й дослідницька компетентність. Але розвиток комунікативної компетентності майбутнього вчителя – це його візитка картка для професії, його розвинуті практичні навички комунікації у майбутній професійній діяльності. Отже, відбувається поглиблення комунікативної компетентності засобами педагогічного дискурсу, який має більше форм, методів практичного змісту. У таблиці 2 подаємо порівняльну характеристику академічного й педагогічного дискурсів.

Таблиця 2. Порівняльна характеристика академічного й педагогічного дискурсів та їх вплив на розвиток комунікативної компетентності майбутніх вчителів

Академічний дискурс	Педагогічний дискурс
наукові праці, підручники та навчальні посібники з педагогіки та методики, монографії (тобто письмові форми педагогічної комунікації)	вивчення «функцій висловів» (ствердження, питання, відповідь, команда і т. д.) та способів їх інтерпретації;
лекції з педагогіки або методики викладання (усні форми)	2) послідовність появи висловів різних функціональних типів;
Мета: нові фахові знання про об'єкт та предмет дослідження, його властивості, висвітлення певної наукової проблеми	3) способи, засоби і порядок введення тем; закономірності розвитку тематичної структури дискурсу на уроці;
ознайомлення з результатами дослідницької діяльності, висловлення позиції щодо певної наукової проблеми	4) «право» мовців на мовлення засобів формування умінь, компетенцій, мислення. Мова й мовлення у процесі реальних/квазіпрофесійних ситуацій
Результат: комунікативно розвинена академічна культура особистості майбутнього вчителя, якості дослідника	Результат: комунікативно розвинена особистість майбутнього вчителя, здатного навчати й виховувати словом.

Укладено за джерелом [1; 5; 6; автор]

Ми наголошуємо, що будь-яка компетентність виражається у здатності здійснювати самооцінку та розуміти рівні сформованого міжособистісного досвіду для ефективного здійснення своєї професійної діяльності [11]. До засобів педагогічного дискурсу у процесі розвитку комунікативної компетентності студентів - майбутніх учителів - викладач може звертатися постійно, починаючи з першого курсу й підвищуючи його складність. Академічний дискурс якраз і є формою більш складного сприйняття й опанування особливостями комунікативної компетентності майбутнього вчителя в ролі дослідника. Ці процеси взаємопов'язані й послідовні за рівнем розвитку цієї компетентності, обидва дискурси виступають педагогічною технологією розвитку комунікативної компетентності майбутнього вчителя.

З іншого боку, здобувач вищої освіти завжди знаходиться не тільки в освітньому, а й в академічному середовищі, отже, в межах нашого дослідження, мова йде про міждисциплінарний академічний дискурс як категорію комунікації,

частиною якого є педагогічний дискурс. Здобувачі вищої освіти завжди є учасниками академічного дискурсу, бо їхня комунікативна діяльність пов'язана зі слуханням лекцій, активністю на практичних заняттях та комунікативному практикумі, семінарах; комунікативна компетентність (у письмовій формі) розвивається під час написання тез, статей, курсової або кваліфікаційної роботи, тобто «працюють із різними академічними жанрами» [5, с 26] – від лекцій, підручників, самостійного опрацювання літератури до складання навчальних програм до дисциплін, силабусів, івент-заходів, конспектів занять.

Дискурс – це завжди дія, у процесі якої досягається мета мовлення, говоріння, мови. Наприклад, розвиваючи комунікативну компетентність в умовах освітньої екосистеми університету, майбутні вчителі користуються структурними компонентами цієї системи (аудиторії, бібліотека, лабораторії, навчальні онлайн платформи), досвід роботи в якій вони перенесуть у меншу освітню екосистему школи, класу.

Уважаємо, що дисципліна «Педагогічні комунікації», яку вивчають майбутні вчителі/викладачі як професійно спрямовану й яка пропонується як дисципліна загального вибору для студентів 3-4 курсів університету, є практично-діяльнісною системою, яка має суб'єктів діяльності – студентів і викладачів; мету (розвиток комунікативної компетентності); організаційно-методичні й технічні засоби, методи; умови (ергономічні, психолого-педагогічні, дидактичні та ін). У зв'язку з цим зростає роль дисципліни й комунікативної комунікації, яка поширюється на освітню екосистему (як інтегративне явище), й сприяє якості процесів, а саме:

- наукової діяльності суб'єктів цієї системи;
- інформаційно-аналітичного супроводу діяльності суб'єктів цієї системи;
- науково-методичного забезпечення освітнього процесу;
- взаємодії учасників освітнього процесу, комунікації й колоборації;
- мистецтва комунікації й презентації знань, умінь серед певної спільноти університету (рада молодих вчених, студентське самоврядування, студентське наукове товариство, школа педмайстерності і т.п). Таким чином, розвиток комунікативної компетентності охоплює багатьох учасників й різні види діяльності в умовах освітньої екосистеми університету.

Також зупинимося на наступному завданні нашого дослідження - опису найбільш ефективних форм і методів розвитку комунікативної компетентності майбутніх вчителів. Із досвіду роботи зазначимо, що найбільш ефективними є: мікрОВикладання з боку викладача й практична діяльність у межах квазіпрофесійних ситуацій. Зазначимо, що упродовж усіх років навчання майбутні вчителі мають можливість розвивати комунікативну компетентність через педагогічний дискус у формі семінару, комунікативного практикуму; усні презентації (печа-куча, конференції, олімпіади з фаху, захист конкурсних робіт із фаху, авторство й участь у проблемній/бінарній лекції, мовних квестах, інноваційній формі групової роботи (колективне обговорення частини загальної проблеми) тощо. Педагогічна практика, школа лідера, школа педмайстерності, волонтера – це практична можливість для студента продемонструвати рівень своєї комунікативної компетентності як пріоритетної у його майбутній професійній діяльності.

Наголосимо, що подана вище немислиме без професійної участі викладача фахових дисциплін, який в умовах освітньої екосистеми університету виступає як тьютор, фасилітатор, коуч, супервайзер тощо.

У кінці вивчення певної дисципліни, проведеного заходу важливо зрозуміти, які зрушення відбулися у процесі розвитку комунікативної компетентності студентів. Нарівні з такими засобами вимірювання рівня розвитку комунікативної компетентності майбутніх вчителів, як письмові завдання, есе, сьогодні можна використовувати педагогічне спостереження за активністю студентів у процесі мовлення, залучати студентів до проєктної діяльності. Є ще суб'єктивна форма самоконтролю як рефлексія. Під час участі в Соросовських курсах з української мови ще в 1995 році нам, викладачам і керівникам навчальних закладів, пропонувалося щовечора проводити саморефлексію у щоденнику щодо емоцій, вражень, знань і навичок, отриманих упродовж робочого дня. Сьогодні цю форму викладачі/вчителі використовують у кінці кожного заняття чи уроку.

Пропонуємо сучасні форми і методи навчання, які ефективно сприяють розвитку комунікативної компетентності майбутніх вчителів – контекстне навчання й мікронавчання.

Таблиця 3. Сучасні форми і методи навчання розвитку комунікативної компетентності майбутніх вчителів

Зміст	Контекстне навчання	Мікронавчання
Поняття	«професійний контекст» як сукупність предметних завдань, організаційних, технологічних форм і методів діяльності, ситуацій соціально-психологічної взаємодії, характерних для певної сфери професійної праці [4]	один із найбільш перспективних напрямків новаторського підходу в педагогіці на сучасному етапі її розвитку - викладання важливої інформації у спрощеному вигляді
Мета	Оволодіння різноманітними видами компетентностей; моделювання особистості майбутнього фахівця	формування умінь використовувати різні методи навчання (наприклад, мотивація, виклад нового чи повторення вивченого матеріалу тощо) шляхом проведення коротких виступів із наступним обговоренням студентами; відпрацювання навичок, оволодіння конкретним матеріалом, демонстрація різних методів викладання
Змістове наповнення	проблемна ситуація, вирішення якої вимагає від учасників залучення знань з різних галузей, (можливість для інтеграції дисциплін)	елемент лекції (виступом студента за 1-2 питаннями); нетривалий виступ студента за темою; - елемент практичного чи семінарського заняття, індивідуальної консультації, колоквиуму чи заліку
Структурні характеристики	Контекст: вчинок, проєктні ситуації, навчальні	10-15 хв -мікронавчання (мотивація, актуалізація опорних

	проблеми; спрямуваний до майбутньої професійної діяльності	понять для засвоєння нового навчального матеріалу); аналіз діяльності студента; повторне мікронавчання
Комунікативні характеристики	контекст активізує мислення, яке продукується через комунікацію	аналіз конкретних дій педагога, його методів навчання, способів комунікації, а також жестів, поведінки через мовлення
Результат	засвоєння соціального досвіду, розвиток її психічних функцій і здібностей	практичний досвід виступів перед аудиторією, розвиває вміння відстоювати власну думку; виховує в студентів такі риси як самоорганізація, відповідальність, ініціативність

Укладено за джерелом [4; 7]

Т. Герлянд уточнює, що розвиток комунікативної компетентності майбутніх вчителів за допомогою технології контекстного навчання відбувається у формі лекцій і семінарів; квазіпрофесійної діяльності, яка здійснюється в іграх, спецкурсах, спецсемінарах та ін.; навчально-професійної - аналіз ситуацій, ділових та навчальних ігор (ігри-комунікації, ігри для розвитку інтуїції, ігри-рефлексії та інші), проектування [4].

В умовах змішаного навчання уміння можна моделювати заняття з наступним їх проведенням для своїх колег (мікронавчання), що суттєво покращує комунікативну компетентність майбутніх учителів. Треба наголосити, що розвиток комунікативної компетентності майбутніх учителів із різних спеціальностей має певні особливості або відмінності. Так, учитель початкових класів має бездоганно володіти як мовою, так і мовленням, бо його основним завданням є навчити дітей любити мову й уміло користуватися мовленням; учитель STEM/STEAM навчання має володіти навичками аналізу, глибоким знанням термінології, засад трансдисциплінарності, щоб за допомогою навчальної комунікації допомагати учням вирішувати складні міждисциплінарні проблеми, проєкти. Учитель-історик має добре володіти мистецтвом презентації історичних фактів, навичками історика-дослідника, який уміє доводити або спростовувати факти.

Висновок. Отже, дослідивши розвиток комунікативної компетентності майбутніх вчителів засобами академічно-педагогічного дискурсу в умовах освітньої екосистеми університету, робимо висновок:

1. Академічно-педагогічний дискурс – різновид інституційного дискурсу, значення якого в гармонійному поєднанні форм і методів, технологій цих дискурсів, які сприяють розвитку однієї з ключових компетентностей в освіті – комунікативній.

2. Академічно-педагогічний дискурс - ситуативно й соціально визначена мовленнєва діяльність. Педагогічний дискурс як різновид спілкування майбутніх викладачів, здійснюється в межах освітнього соціального простору (в межах освітньої екосистеми навчального закладу) і визначається статусно-рольовими відносинами учасників комунікації (студент як викладач, дослідник, критик, методист, вихователь). Академічний дискурс пов'язаний із комунікативними здібностями майбутнього вчителя як дослідника.

3. У процесі педагогічного дискурсу майбутній викладач стає мовною особистістю, що, на думку В. Андрющенка, прирівнює дискурс до

комунікативної компетенції [1], а значить ефективно сприяє розвитку знань, умінь та навичок комунікації, необхідних для спілкування як ключового виду професійно-комунікативної діяльності майбутнього вчителя.

4. Майстерне поєднання викладачем засобів академічно-педагогічного дискурсу ефективно впливає на розвиток комунікативної компетентності майбутніх вчителів в умовах освітньої екосистеми університету, яка, у свою чергу, є майданчиком для здійснення цього процесу.

5. У майбутній професійній діяльності вчителя комунікативна компетентність є пріоритетною, а досвід її розвитку засобами академічно-педагогічного дискурсу, придбаного в університеті, стане головним для учителя під час складання конспектів уроків, проведення дискусії, бесіди, диспуту тощо.

Уважаємо, що у подальшому наша проблема потребує теоретичного дослідження й практичної перевірки педагогічних і дидактичних умов розвитку комунікативної компетентності майбутніх вчителів засобами академічно-педагогічного дискурсу в умовах освітньої екосистеми університету, де освітня екосистема вже виступає такою умовою.

References

1. Andryushchenko V. Siladiy I. (2018) The concept of pedagogical discourse in modern scientific research. Higher education of Ukraine, 2018. No. 1. P. 5-11. <https://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/32157/Andrushchenko1.pdf?sequence=1> (access date 03/28/2024)
2. Bacevich F.S. Basics of communicative linguistics: tutorial. / F.S. Bacevich - K.: Publishing center "Akademiya", 2004. - 344 p. https://document.kdu.edu.ua/info_zab/061_123.pdf (access date 03/29/2024)
3. Gabbidulina A.R. Educational and pedagogical discourse as a linguistic phenomenon Linguistics, 2009, No. 6. P. 70-78. <https://movoznavstvo.org.ua/component/attachments/download/398.html> (access date 03/28/2024)
4. Herlyand T.M. Contextual learning technology in the professional development of the personality of the future specialist /T. Garlyand // Scientific Bulletin of the Institute of Vocational and Technical Education of the National Academy of Sciences of Ukraine. Professional pedagogy. - 2015. - No. 10. - P. 84-88 <https://lib.iitta.gov.ua/9352/1/%D0%93%D0%B5%D1%80%D0%BB%D1%8F%D0%BD%D0%B4%D1%82%D0%B5%D0%B7%D0%B8.doc.pdf> (date of application 30.03.2024)
5. Kozolup M.S. (2017) Technologies for training future specialists in natural sciences for academic communication in US universities Dissertation for obtaining the scientific degree of Candidate of Pedagogical Sciences. Lviv, 2017. http://dspace.tnpu.edu.ua/bitstream/123456789/11405/1/dis_Kozolup%20M.S..pdf (access date 03/28/2024)
6. Koltok L. (2012) Pedagogical discourse as a means of intensification of the educational process in higher education. P. 181-188. https://dspu.edu.ua/sites/youngsc/AQGS/2012_3/pedagogy/181-188.pdf (access date 03/28/2024)
7. Riznyk V., Melnyk T. (2017) Micro-learning as a promising method of training highly qualified specialists Humanitarium. 2017. Volume 39, Issue 2. P.71-77

- <https://humanitarium.com.ua/index.php/hum/article/download/146/137/146-Article%20Text-432-1-10-20180215.pdf> (access date 30.03.2024).
8. Siladiy I.M. (2017) Basic technologies and direction of pedagogical discourse. Scientific Bulletin. Series "Philosophy". – Kharkiv: KhNPU, 2017. – Issue 49. P. 60-78. (application date 03/29/2024)
 9. Sytnyk I.V. (2020) Discourse in Modern Linguistics Scientific Bulletin of the International Humanitarian University. Ser.: Philology. 2020 No. 46, Volume 2. P. 123-126. https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/39827/1/I_Sytnyk_NVMHU_46_KUBG.pdf (access date 30.03.2024)
 10. Truba, G. M. (2022). Educational discourse: basic concepts and differential features. Academic studies. series "Humanities", (3), 92-96. <https://doi.org/10.52726/as.humanities/2021.3.13> (access date 03/28/2024)
 11. Luchaninova O. et al. (2019) Formation of communicative competence of future specialists by means of group work //Revista Espacios. - 2019. - Vol. 40. No. 41. <https://www.scopus.com/results/authorNamesList.uri?sort=count-f&src=al&sid=80e90b32b60c4774b327964de75953bf&sot=al&sdt=al&sl=43&s=AUTHLASTNAME%28Luchaninova%29+AND+AUTHFIRST%28O.%29&st1=Luchaninova.%20> (application date 03/29/2024)
 12. Swales J. Genre analysis: English in academic and research settings/J. Swales. - Cambridge: Cambridge university/ Press, 1990. - 274 p.

Довідка про автора

УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ	АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ
Прізвище, ім'я, по батькові (повністю)	
Лучанінова Ольга Петрівна	Luchaninova Olga
Науковий ступінь	
Доктор педагогічних наук	Doctor of Pedagogical Sciences
Вчене звання	
Професор	Professor
Посада	
Професор	Professor
Офіційна назва установи (підприємства, організації, закладу вищої освіти, кафедри без скорочень) за основним місцем роботи	
Український державний університет науки і технологій	Ukrainian State University of Science and Technology
Місто	
Дніпро	Dnipro
Країна	
Україна	Ukraine
Електронна адреса	

2017olgapetrovna@gmail.com	2017olgapetrovna@gmail.com
ORCID ID (https://orcid.org/)	
https://orcid.org ORCID 0000-0001-8336-9273	https://orcid.org ORCID 0000-0001-8336-9273
Контактный телефон	
Вайбер 0505907204	0505907204